

Biovarnost na živinorejskih kmetijah

Biovarnost je skupek različnih ukrepov (praks) s katerimi zmanjšujemo tveganje obolenj rejnih živali. Z različnimi ukrepi zmanjšamo možnosti za vnos povzročiteljev bolezni v rejo in znotraj nje, kot tudi prenos bolezni v druge reje.

Biovarnost lahko delimo na zunanjo in notranjo:

- z izvajanjem zunanje biovarnosti preprečujemo vnos infekcijskih in zajedavskih bolezni v rejo,
- z izvajanjem notranje biovarnosti pa preprečujemo širjenje infekcijskih in zajedavskih bolezni znotraj reje.

Izvajanje biovarnosti je namenjeno predvsem rejcem, poleg tega pa tudi vsem, ki kakor koli prihajajo v stik z živalmi.

Vsak rejec lahko izvaja več vrst biovarnostnih ukrepov, ki pa morajo biti prilagojeni načinu reje (npr. hlevska, pašna reja), kot tudi vrsti in kategoriji živali. Vsak posamezen ukrep je pomemben in doprinese k zmanjšanemu tveganju za širjenje bolezni, vendar pa so še posebej pomembni sledeči biovarnostni ukrepi:

- **nabava živali iz preverjenih rej** (kupec naj od prodajalca pridobi dokumentacijo iz katere je razvidno, da so rezultati preiskav na določene bolezni negativni oz. da ima odločbo UVHVVR, da ima status črede, proste določene bolezni oz. preko veterinarja pridobi podatke o zdravstvenem stanju živali iz reje s katere kupuje živali),
- **karantena** novo nabavljenih živali (**priporočljiva je 30 dnevna karantena**, živali v karanteni je potrebno oskrbovati ločeno in šele po oskrbi živali iz osnovne črede, oblačil in orodja, ki smo ga uporabljali v karantenskem delu, ne odnašamo in ne uporabljamo pri osnovni čredi),
- **ločevanje bolnih in zdravih živali** (bolni živali nudimo posebno nego v ločenem prostoru, s tem tudi zmanjšamo tveganje širjenja bolezni med živalmi),
- **redno čiščenje in razkuževanje** hleva, opreme, transportnih sredstev itd. ter **kontrola insektov in glodavcev** (namestimo lepljive trake oz. plošče, z insekticidom poškrbimo stene itd. ter nastavimo vabe za glodavce),

- **nadzor nad vstopanjem oseb, živali in vozil na kmetijo oz. objekte** (vhodi in izhodi morajo biti zavarovani pred nepooblaščenim dostopom oseb (vozil) in živali v objekte oz. pašnik; na objektih oz. ograjah naj bodo **nameščene opozorilne table**, obiskovalcem dostop do živali ni dovoljen brez dovoljenja rejca),

REJA ŽIVALI

**NEPOOBLAŠČENIM OSEBAM
PREPOVEDAN VSTOP IN
KRMLJENJE ŽIVALI**

Opozorilna tabla: reja živali

- **uporaba zaščitne opreme in razkuževanje** (v praksi je najbolje, da obiskovalci uporabljajo zaščitno prevleko za obutev (t. i. obujke) in zaščitno obleko za enkratno uporabo, lahko pa tudi rejec zagotovi škornje in obleko za obiskovalce, obiskovalci naj si tudi razkužijo roke),

Zaščitna prevleka za obutev

- **namestitev razkuževalne bariere** na vseh vhodi v objekte z živalmi oz. na samem vhodu kmetije (razkuževalne raztopine je potrebno pripraviti, uporabljati in **redno menjavati** skladno z navodili proizvajalca),
- zagotavljanje kakovostne in **neoporečne** (varne) **vode in krme** (rejec naj ne kupuje krme iz držav, kjer je potrjena posebno nevarna bolezen živali, napajalnike oz. korita je potrebno redno čistiti, da bodo brez blata živali in ostalih nečistoč),
- **redno spremljanje in beleženje zdravstvenega stanja živali**, vključno s spremljanjem zdravstvenega stanja živali pred odhodom (bolnih živali ne prodajamo; takšne živali namestimo v prostor za bolne živali, jih zdravimo in oddamo po končanem zdravljenju),

- **redna veterinarska oskrba živali vključno s svetovanjem**, kliničnimi pregledi, diagnostičnimi preiskavami, preventivnim programom in zdravljenjem živali,
- **upoštevanje predpisov za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi** (poginule živali je potrebno redno odstranjevati iz reje, do odvoza jih odmaknjeno od ostalih živali zavarujemo pred divjimi živalmi, glodavci, mačkami, psi itd., kadavre naj odpelje VHS (jih ne zakopavamo).

Poleg omenjenega je potrebno voditi tudi evidence (sezname) obiskovalcev kmetije, ki vstopajo v stik z živalmi, evidenco prevoznih sredstev, evidenco izvedbe dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije. Ob izbruhu bolezni bodo ti podatki ključni pri poizvedovanju poteh prenosa bolezni in pri zaježitvi bolezni na določenem območju.

Z doslednim izvajanjem biovarnosti lahko zmanjšamo tveganje za obolenjem živali, širjenje bolezni in dosežemo boljšo prirejo ter manjšo porabo antibiotikov, antiparazitikov in drugih zdravil.

Datum: 16. 6. 2026

Pripravil:

Igor Horvat, univ. dipl. inž. zoot.